

n y h e t s b r e v

Den
dubbla
vill-
farelsen

"Vi måste en gång för alla avfärda den dubbla villfarelsen att sionism är det samma som stöd för Israels politik och att antisemitism och antisemitism är radikalt olika – den ena legitim, den andra avskryvbar. I själva verket, även om de inte är identiska, uppvisar de definitivt ett slags "familjelikheter". Antisemitismen förser antisionismen med några av dess nyckelord och centrala principer i dess moraliska grammatik. Antisemitismen är rälsten på vilken antisionismens snabba tåg kan färdas obehindrat. Den mesta av dagens organiserade antisionism kretsar inte kring en politisk idé. Det är inte ens en ideologi. Det är en form av hat."

Eva Illouz,

fransk sociolog,
Fathom juli 2025

250 år av judiskt liv i Sverige

SKMA på konferens i Malmö

1775 fick den tyske sigillgravören Aaron Isaac som första jude rätt att bosätta sig i Sverige och utöva sitt yrke utan att konvertera till kristendomen. Den 10–11 september i år ägde konferensen "250 år av judiskt liv i Sverige – Förutsättningar för judiskt liv idag" rum i Malmö. Arrangörer var Malmö stad i samarbete med Länsstyrelsen Skåne, Region Skåne, Segerstedtinstitutet vid Göteborgs universitet, Judiska församlingen i Malmö, Paideia Folkhögskola och Judiska ungdomsförbundet.

Under konferensens första dag låg fokus på kunskapshöjning om judiskt liv, historia

och kultur i Sverige idag. Dag två fokuserade på hur samverkan mellan det offentliga, civilsamhället och trossamfund kan bidra till att stärka förutsättningar för ett judiskt liv. Under den andra konferensdagen deltog SKMA:s kanslichef Mathan Shastin Ravid i

ett panelsamtal om hur skolans arbete mot antisemitism kan stärkas. I panelen fanns även representanter för Skolverket, Forum för levande historia, Pedagogisk Inspiration och Malmös judiska församling.

Konferensen riktade sig till aktiva i judiska församlingar och föreningar samt till offentligt anställda. Över 300 personer deltog.

FOTO ANDERS ROOS

**Antisemitism
på demonstration i Göteborg**

Den 7 juli publicerade Doku uppgifter om att en antisemitisk låt på arabiska hade spelats under en propalestinsk demonstration i centrala Göteborg ett par dagar tidigare. I låten anklagades judar för att "vanhelga Jerusalem" och de beskrevs som "arroganta", "tyranniska" och som "hundar".

I en intervju med Doku påpekade Judiska centralrådets ordförande Aron Verstandig att det är oroande att så grov antisemitism uttrycks så öppet. "Det är viktigt att politiker och det allmänna markerar mot den sortens uppfattningar och uttalanden", sa Verstandig.

Det är inte första gången som antisemitism förekommit på Palestinademonstrationer i Göteborg. I slutet av oktober 2024 uppmärksammade SKMA exempelvis hur den arabiska så kallade Khaybar-ramsar, som implicit uppmanar till våld mot judar, skanderades i ett demonstrationståg i staden.

REKORDMÅNGA HATBROTT I USA

I början av augusti publicerade FBI sin hatbrottsstatistik för 2024. Nästan 2 000 antijudiska hatbrott registrerades förra året, bland annat verbala och fysiska trakasserier och attacker, vandalism och bombhot. Det är ett rekordhøgt antal. Samtidigt representerar det troligen bara en bråkdel av det totala antalet antijudiska hatbrott som begåtts i landet, då mörkertalet sannolikt är stort.

Många år har antijudiska hatbrott varit överlägset vanligast i kategorin hatbrott mot "religiösa" grupper i USA. Judar utgör bara ca 2 % av landets befolkning, men under 2024 var 69 % av de registrerade hatbrotten i den kategorin riktade mot judar. Av alla hatbrott som registrerades i USA under 2024 var 11 % riktade mot judar.

CHOCKERANDE ATTACK

Nio av tio judiska studenter och anställda på svenska universitet och högskolor anser att tryggheten på lärosätena har försämrats. Detta enligt rapporten "Vi är inte välkomna här" från JUS, Judiska Ungdomsförbundet i Sverige. Rapporten i sin helhet presenteras på nästa sida i nyhetsbrevet.

Innehållet bekräftar mycket vi känner till sedan tidigare. Efter Hamas massaker den 7 oktober 2023 och Gazakrigets inledning har judiska ungdomars liv förändrats drastiskt. Många känner rädsla och olust, inte minst på sociala medier, men även i skolan. Många undviker att bära Davidsstjärna eller på andra sätt markera sin judiska identitet. Trakasserier förekommer, liksom vittnesmål om att lärare och skolledning inte alltid agerat för att motverka hot och hat. Även om viljan att ge stöd har funnits så saknas ofta kunskap om samtida antisemitism och metoder att stävja den.

JUS RAPPORT BEHANDLAR de specifika problemen vid universitet och högskolor, där aktivismen mot kriget i Gaza och dess förödande konsekvenser för civilbefolkningen ofta tar sig starka uttryck. Inte minst skakande läsning är de kvalitativa intervjuer som ingår i rapporten. Så här kan det låta:

"Det känns som om hela samhället är emot en (och då menar jag inte åsiktsmässigt utan jag menar ens existens), och det är en förjävlig känsla som inte går att beskriva. Har haft en ångest till och från sedan den 7 oktober som inte lämnar kroppen."

Även om protesterna på campus i huvudsak riktas mot staten Israel inger budskapen ibland helt andra känslor, menar en av informanterna:

"Att vara den onde, förövaren. Att vara skyldig. Rädslan för konspirationsteorier - hat - hot om våld - anklagelser."

I rapporten understryker författarna varför det är viktigt att bekämpa antisemitismen. Det är inte bara för att skydda den judiska minoriteten, utan lika mycket för den svenska demokratins skull. Bland flera andra viktiga åtgärder kräver JUS mer undervisning om samtida antisemitism för studenter, lärare och universitetsledningar.

JAG LÄSER JUS rapport just hemkommen från Bokmässan i Göteborg, sista helgen i september. Mässan brukar alltid locka ak-

tivister i olika frågor, så även i år. På lördagen demonstrerade ett hundratal personer utanför mässan. Det var bland andra författarkollektivet Bröd och rosor som ville hylla dödade palestinska poeter och journalister, Chalmers-studenter och enskilda som protesterade mot kriget i Gaza. På plats fanns även andra aktiver som riktade sin kritik inte mot Israels regering, inte mot Sveriges regering eller andra internationella aktörer. Nej, på stora plakat höll de upp bilder av svenska journalister och författare.

Ett av porträtten visade Anne Lagercrantz, chef för SVT, med texten "Vi ser hur du stöttar folkmord". Ett annat plakat bar ett foto på kulturjournalisten Hynek Pallas, som ofta skriver om rasism och antisemitism, i Göteborgs-Posten och Expressen. Under Pallas bild stod texten: "Varför sprider du propaganda?"

NÄR DET GÄLLER makten att påverka svensk nyhetsförmedling spelar Anne Lagercrantz i en annan division än Pallas. Hon är chef för Sveriges största mediaföretag. Att hålla henne och SVT ansvarig för folkmord är i mina ögon både felaktigt och djupt obehagligt. Men man kan säga att hon på plakatet i första hand fick representera ett tungt mediebolag, inte sig själv.

Hur annorlunda med Hynek Pallas! Han är en ensam frilansjournalist och författare, som i flera år oförtrutet kritiserat rasism och antisemitism, där den förekommer, både till höger och vänster. Att peka ut och misstänkliggöra enskilda journalister personligen, i detta fall som "propagandamakare", och antyda att han har "blod på sina händer", är härresande, oacceptabelt och farligt. Det kan uppmuntra till handling, och leda till ytterligare hat och våldsdåd.

Några dagar efter Bokmässan nås vi av nyheten om den dödliga attacken mot judar vid en synagoga i Manchester. Tragisk och djupt chockerande, men tyvärr inte oväntad. Sedan Hamas terrorangrepp mot Israel hösten 2023 och Gazakrigets inledning har hatbrotten mot judar och judiska institutioner ökat markant i många länder, däribland i Storbritannien. Samma tendenser ser vi i Sverige, med en förstärkt hotbild mot judiska mål. Det är därför av yttersta vikt att polis och andra myndigheter ser till att judiska församlingar och organisationer har det skydd och stöd de behöver.

Ulrika Knutson

”Vi är inte välkomna här”

Ny rapport om upplevelser av otrygghet och antisemitism bland judiska studenter och anställda på universitet och högskolor

Den 16/9 publicerade Judiska ungdomsförbundet i Sverige (JUS) en rapport om otrygghet och utsatthet bland judiska studenter och anställda vid svenska universitet och högskolor efter Hamas terrorattack i Israel den 7 oktober 2023 och Gazakrigets utbrott.

Rapporten bygger på en enkätundersökning genomförd under våren 2025 med fasta svarsalternativ och fritextsvar. Enkäten distribuerades genom JUS och dess nätverk till sammanlagt ca 100 judiska studenter och universitets- och högskoleanställda, varav 57 personer svarade. Respondenterna kommer från åtta universitet och högskolor runtom i Sverige.

I rapporten framhåller JUS själva att det ”finns en ganska stor urvalsosäkerhet i den kvantitativa delen av undersökningen”, varför slutsatserna i hög grad baseras på ”vad som framkommit i fritextsvaren i kombination med den kvantitativa delen av undersökningen”. Resultaten av sådana här undersökningar bör alltid tolkas med viss försiktighet. Det finns också en viss oklarhet kring vilka incidenter som har kategoriserats som antisemitiska. Men rapportens oroande slutsatser ska tas på allvar, och ligger i linje med vad andra rapporter om judars upplevelser av utsatthet visat.

NÅGRA RESULTAT I KORTHET:

- 9 av 10 respondenter anser att tryggheten på universitetet/högskolan har försämrats efter den 7 oktober 2023. Flera beskriver hur de därför börjat dölja sin judiska identitet exempelvis genom att ta av eller gömma judiska symboler (såsom smycken med Davidsstjärna), undvika att tala öppet om sin judiska identitet eller att låta bli att nämna släktband eller andra kopplingar till Israel.
- Omkring hälften av respondenterna uppger att de efter den 7 oktober 2023 vid något tillfälle övervägt att avstå från att vistas på campus eller i universitetsområdet.
- Över hälften uppger att de i mindre utsträckning känner sig som en del av universitets- och högskolegemenskapen efter den 7 oktober 2023.
- Tre fjärdedelar av de tillfrågade upplever i mycket stor eller ganska stor utsträckning att pro-palestinsk aktivism och demonstrationer på campus skapar otrygghet.
- Hälften av respondenterna uppger att de har varit med om eller bevittnat en

antisemitisk incident på sitt universitet eller högskola sedan 7 oktober 2023.

- 9 av 10 uppfattar att deras universitet eller högskola inte agerar för att motverka antisemitism, och fler än 8 av 10 upplever inte att deras universitet eller högskola arbetar för att öka deras trygghet.
- Drygt 6 av 10 respondenter anser att deras universitet eller högskola i låg grad förstår vad antisemitism är eller hur den uttrycks.
- 7 av 10 har låg eller mycket låg tilltro till att samhällets institutioner kan bistå dem om de utsätts för antisemitism.

Med utgångspunkt i rapportens resultat presenteras också olika åtgärdsförslag. Man uppmanar bland annat lärosätena att upprätta tydliga handlingsplaner mot antisemitism och betonar vikten av utbildning om samtida antisemitism för undervisande personal, studentkårer, säkerhetspersonal och stödfunktioner.

JUS rapport

Global studie: 78 % av judiska studenter döljer sin identitet

Ungefär samtidigt som JUS publicerade sin rapport om upplevelser av otrygghet och antisemitism bland judiska studenter och anställda på svenska universitet och högskolor (se ovan) publicerade amerikanska Anti-Defamation League (ADL) och World Union of Jewish Students (WUJS) en global undersökning av judiska studenters upplevelser på sina universitet.

Resultaten baseras på svar från drygt 1 700 studenter i 60 länder på sex kontinenter under perioden juli 2024 till juni 2025. (Sverige var inte med i studien.) Undersökningen visar

bland annat att 78 % av respondenterna åtminstone någon gång det senaste året har dolt sin religiösa identitet. 34 % har en judisk kamrat som utsatts för hot om fysiskt våld, och 19 % känner någon som blivit fysiskt attackerad. Nästan var tredje respondent (29 %) har upplevt diskriminering från andra studenter, medan 9 % har upplevt det från lärare eller annan universitetspersonal. Enligt undersökningen känner kvinnliga studenter i högre utsträckning ett behov av att dölja sin judiska identitet än manliga studenter.

Så aktiveras antisemitiska – OCH SÅ NEDSABLAS

Under sommaren uppstod en debatt efter att författaren och debattören Johannes Anyuru i texter i Aftonbladet och på sociala medier använt sig av ett antisemitiskt språkbruk, ifrågasatt judars utsatthet och spridit falska påståenden om SKMA. Bland de som kritiserade Anyuru fanns Charlotte Wiberg, här nedan följer en text av henne. På nästa uppslag (sida 6) återges SKMA:s svar på Anyurus påståenden om kommittén.

I ett par långa essäistiska texter publicerade i Aftonbladet skildrar författaren Johannes Anyuru det han kallar "folk-mordets språk", ett dött språk, det offentliga språk som genomsyrar samhället och som han menar skulle rymma en tystnad om Gaza. Vi ryms alla i detta språk, "Vi som talar ett språk på vilket den kärnvapenbestyckade bosättarkoloni som svälter barnen har

ket och aggressivt i inlägg på Instagram. "OBS! Det utvalda folket bestämmer vilken musik ni lyssnar på – uppfattat?" skriver Anyuru 31/7. Det är oklart vad det är för musik han syftar på, men tydligt vilket folk han skriver om. "Det utvalda folket" (eller "Guds utvalda folk") är en vanlig omskrivning för judar i antisemitiska diskurser. Kommentaren ryms i ett inlägg om en palestinsk tonårspojke som 2014 kidnappades och mördades av "Zionist Jews".

Som Paulina Sokolow skrivit i Flamman (29/7) uttrycker Anyuru grova angrepp på judar. Hon citerar bland annat dessa rader som han skrev på Instagram den 25 maj: "Jag kan inte tänka mig ett tydligare uttryck för en ingrodd, blind

känsla av den egna etniska överhögheten, än att efter ett och ett halvt års folk-mord fortfarande hålla fram sitt eget deltagande i motståndet som vore detta deltagande en gåva till de döende, kämpande, ännu levande palestinerna. Som något som kan villkoras och schackras kring tills allt är perfekt för just MIG."

ANTISEMITISKT SPRÅKBRUK

Med ord som "schackra" och påståenden

om "etnisk överhöghet" och "det utvalda folket" använder Anyuru uttryck som historiskt är tydligt färgade av ett antisemitiskt språkbruk (eller "rasism mot judar" för att tala med Anyuru). Anyurus motangrepp på Instagram (30/7) blev hårt och riktades mot Sokolows person. Hennes intelligens hånades ("det rör sig rätt minimalt bakom det där pannbenet") och hon, som är judinna, avfärdades som en vit förtryckare ("det stinker vit feminism") av bruna och svarta människor.

I sin replik till Sokolow i Aftonbladet 2/8 befäster Anyuru sin åsikt att det inte finns någon antisemitism som skiljer sig från annan rasism, samtidigt som han underkänner både Sokolows och SKMA:s auktoritet att uttala sig om saken. Det är en förlängning av den linje han tidigare slagit fast: att erfarenhet av och kunskap om antisemitism inte ger tolkningsföreträde – utan tvärtom misstänkliggörs som maktutövning.

"LOBBYORGANISATION"

Konstinstallationen i Umeå som visade två hängda dockor föreställande judiska koncentrationslägerfångar tillsammans med en palestinsk gestalt med ett (förmodar jag) dött barn i famnen och däröver banderollen "Ett folk-mord är ett folk-mord är ett folk-mord", har kritiserats av många, bland andra av Föreningen Förintelsens Överlevande och SKMA. Anyuru avfärdar SKMA:s kritik som "krokodiltårar" och teater: "Det går inte att använda minnet av förintelsen av Europas judar för att tysta kritik mot Israel och sedan gråta krokodiltårar när någon annan använder minnet av förintelsen till något annat." (Instagram 20/7).

För Anyuru är SKMA inte en antirasistisk aktör utan äger överhöghet i den mo-

'rätt'" (Aftonbladet 28/5). Hela världen har här en och samma uppfattning om kriget. Israel är inte ett land med olika människor och viljor utan en abstraktion. Och alla som har ett intresse av att Israel ska finnas som judisk stat är rasister: alla "sionister" talar som rasister (17/6).

Om språket i dessa artiklar anstränger sig för att vara poetiskt är det mer na-

DEN SOM PÅPEKAR DET

nolitiska miljö där "folkmordets språk" härskar. Dit hör bland annat statsministerns påstående om att antisemitism skulle vara en särskilt allvarlig form av rasism jämfört med andra – något som i själva verket kritiserats av många. SKMA har vid upprepade tillfällen riktat kritik mot att rangordna olika former av rasism och understrukit att alla former måste motarbetas. Av bland annat sådana skäl har SD från högsta nivå utsett SKMA till en politisk fiende vars "partsinlagor" ingen "har någon som helst anledning att ta [...] på allvar" (Aftonbladet 18/10–24).

Men i Anyurus värld finns inga skillnader, ingen har tagit ställning mot Israel och om någon ändå gör det men är kritisk mot honom och antisemitiska uttryck blir denne skoningslöst bestraffad. När Sokolow kritiserar användningen av ordet "lobbyorganisation" om SKMA svarar han: "In other news undermenniskor: det är numera förbjudet för er att använda ordet 'lobbyorganisation' om SKMA!" (Instagram 30/7).

"SIONISTER"

Judar som för bara ett åttioal år sedan massutrotades som både undermenniskor och övermenniskor (i lönnedom var de krigets upphovsmän och världens verkliga makthavare) är i Anyurus fantasi alltså förmenta övermenniskor vars kritik har makten att i praktiken utfärda språkliga förbud. Det är en slags postkolonial antisemitism där judar inte bara är vita utan supervita, detta samtidigt som de utpekas som och angrips – inklusive med dödligt våld – av högerextremister och nazister som ett existentiellt hot mot vita.

Judisk identitet och subjektivitet är något Anyuru inte tar någon som helst

hänsyn till. Det är bara en del av en rasistisk maktordning och handlar om "västerländska känslor". Uppenbarligen är judar inte rasifierade i hans ögon, trots att han talar om rasism mot judar. Han tycker att själva ordet "antisemitism" är oanvändbart, en beteckning på något som egentligen inte finns (det finns bara rasism) och är ett begrepp som missbrukas. Det är sant att anklagelser om antisemitism missbrukas i politiska syften. Så sker även med begrepp som rasism och islamofobi.

Men det är snarare Anyurus egen retorik som bildar en homogen och kompakt vägg. I denna vägg är statsminister Kristersson, SKMA och "sionister" en enhetlig massa. Det finns bara en "lobbyorganisation" som försöker döda kritik mot Israel. Judars faktiska erfarenheter och subjektivitet studsar av mot väggen. De som själva är föremål för antisemitism har inget tolkningsföreträde.

Det är också detta som Anyuru i sin replik till Sokolow i Aftonbladet 2/8 gör till själva poängen: att Palestinarörelsens tolkningsföreträde inte får utmanas av judar. De har inte rätt att säga: "Det där angår oss." För judar gäller inte som för andra rasifierade att rasism bäst förstås av dem som utsätts för den. Inte ens Paulina Sokolow som länge solidariserat sig med palestinerna kan godkännas, hon hånas och blir till en av dem som "schackrar" med solidariteten för att hon påtalar förekomsten av antisemitism.

ANYURUS "ANTIRASISM"

Ett av Instagraminläggen, den 24/7 (se bilderna), lyfter fram en formulering av SKMA: "Detta riskerar att aktivera klassiska antisemitiska troper" (där "detta" syftar på kopplingen mellan judar och

nazistiskt förövarskap). Anyuru bildsätter med en svart luvtröja med texten "RISKERAR ATT AKTIVERA TROPER" och kommenterar: "Att någon tar detta fjanteri på allvar övergår mitt förstånd. Som vanligt är vi emot rasism i alla former". Som på beställning dyker det därpå upp en kommentar som återger just en antisemitisk trop – den om Juden som barnamördare. Kommentaren hävdar att "Irgun, Sternligan och Hagana systematiskt dödat barn sedan innan 1948..."

Det lilla ordet "systematiskt" väcker associationer dels till Nazitysklands faktiskt systematiska mördande av judiska barn (1,5 miljoner, vilket är lika med 90 procent av de barn som var vid liv 1939), dels till den medeltida bilden av Juden som barnamördare. Irguns, Sternligans och Haganas aktioner var förvisso dödliga och även barn föll offer för dem, men att de särskilt och systematiskt skulle ha riktat in sig på barn är inte sant.

Anyuru gillar kommentaren. Hela inlägget blir därmed ett bevis för just det resonemang som förlöjligades. En antisemitisk trop aktiverades, seglade upp och tog plats i giftnolnet av anti-judisk propaganda. Försäkran om att vara "emot rasism i alla dess former" var inget värd.

Charlotte Wiberg

*Fri skribent och
filmvetare*

*Texten är en
nedkortad version
av ett inlägg på
SKMA:s blogg
den 3/8–25.*

OM JOHANNES ANYURUS FALSKA PÅSTÅENDEN OM SKMA

Att SKMA och andra organisationer som arbetar mot antisemitism och rasism möter kritik för ställningstaganden och analyser är inget märkligt, och i den mån kritiken är saklig är den både välkommen och viktig. Men saklig kritik är i det debattklimat som råder sällsynt. Det SKMA i regel möter är i stället allt grövre och allt osakligare angrepp, ofta rena lögnar, och inte sällan med det tydliga syftet att misstänkliggöra och försvåra kommitténs arbete. Avsändarna återfinns både på höger- och vänsterkanten.

Från ytterkantshögern och vissa så kallade "proisraeliska" röster anklagas SKMA för att vara "vänster" och "antiisraelisk", i några fall till och med för att vara en "antisemitisk" organisation. Detta bland annat därför att kommittén inte uppfyller önskemål om att fördöma icke-antisemitisk kritik av Israel som antijudisk och har kritiserat missbruket av begreppet antisemitism i debatten om Israel-Palestina.

Anklagelserna har också sin grund i att SKMA återkommande kritiserat SD:s islamofobi och rasism liksom dess tolerans för antisemitism i de egna leden, inklusive hos ledande företrädare, och underkänt trovärdigheten i partiets försök att framställa sig som ett anti-antisemitiskt parti. Som ett "svar" på SKMA:s kritik utsåg SD förra året SKMA till en politisk fiende (Aftonbladet 18/10–24).

MISSNÖJET HAR ÄVEN spatts på av att SKMA kritiserat den politiska instrumentaliseringen av frågan om antisemitism, och den selektiva antirasism som förekommer både till höger och vänster. Att efterlysa en principiell antirasism är pro-

vokativt i vissa opinioner.

Från delar av vänstern och vissa så kallade "propalestinska" röster möts SKMA av motsatta beskyllningar. Där påstås SKMA vara "höger" och utmålas som en "proisraelisk lobbyorganisation" som använder anklagelser om antisemitism för att tysta kritik av Israels krigföring i Gaza.

Ett viktigt skäl till smutskastningen är i detta fall att SKMA återkommande kritiserat antisemitiska yttringar i opinionsbildning som rör Israel-Palestina, inklusive bland företrädare för Vänsterpartiet och enskilda aktörer inom Palestinarörelsen. Den motiveras också av att SKMA kritiserat missbruk och förvanskning av Förintelsen, som ibland förekommer i kritiken av Israel.

En som nyligen anslöt sig till denna kör är författaren och debattören Johannes Anyuru, något som belysts av Charlotte Wiberg (SKMA:s blogg 3/8–25, se en förkortad version av Wibergs text på föregående uppslag). "Anyurus

modus operandi är att fullständigt göra ner de som påpekar att det finns antisemitiska och andra problematiska inslag i Palestinademonstrationerna – påpekanden som görs för att de är antisemitiska eller på annat sätt problematiska, inte för att tysta kritik av Israel", påpekade hon. Wiberg

gav också flera exempel på hur Anyuru använder "uttryck som historiskt är tydligt färgade av ett antisemitiskt språkbruk" och kritiserade hans mycket obehagliga personangrepp på Flammans kulturredaktör Paulina Sokolow.

I SIN REPLIK valde Anyuru att till stor del ignorera eller förvränga Wibergs kritik (Aftonbladet 6/8). Däremot passade han

på att ytterligare förfalska bilden av SKMA:s ståndpunkter och analyser, vilket också påpekades av Wiberg i

hennes slutreplik (Aftonbladet 8/8). Anyuru antydde till exempel att SKMA:s syn på antisemitism överensstämmer med IHRA:s definition och insinuerade att SKMA bland annat skulle sprida uppfattningen att det kan vara antisemitiskt att påstå att Israel begår folkmord eller att förorda sanktioner mot Israel. SKMA använder inte IHRA:s definition och har aldrig påstått att det skulle vara antisemitiskt att hävda att Israel begår folkmord eller kräva sanktioner mot Israel.

Anyuru försökte vidare insinuera att SKMA menar att "det 'kan' vara 'antiseemitiskt' att säga att palestinierna måste få vara fria, överallt där de lever." Naturligtvis har SKMA aldrig påstått detta eller givit minsta stöd till en sådan grotesk uppfattning. Anyurus beskyllning liknar den halmdocka som affärsmagnaten Roger Akelius konstruerade efter att SKMA kritiserat hans återkommande bruk av antisemitiska troper. I stället för att besvara SKMA:s kritik krävde han att SKMA skulle "förklara för mig varför palestinier bör utrotas" (Alkompis 21/7, se sida 10 i nyhetsbrevet).

Efter att Anyuru skapat sin halmdocka proklamerade han: "Vi känner igen rasismen." Med andra ord: den som kritiserar förekomsten av antijudisk rasism i debatten om Israel ska tystas med lögnar och anklagelser om rasism. Ohederligheten är gränslös. Med antirasism har detta inget att göra.

SKMA

Texten publicerades först som ett inlägg på SKMA:s blogg den 13/8–25.

Wibergs replik i Aftonbladet.

Ledande sverigedemokrat ger stöd till konspirationsteorier om Soros

Den 25/9 uppmärksammade Dagens ETC att den sverigedemokratiske EU-parlamentarikern Dick Erixon skrivit under en motion från det högerextrema belgiska partiet Vlaams Belang om att bland annat undersöka hurvida den amerikansk-judiske finansmannen och filantropen George Soros finansierar den radikala vänsterrörelsen Antifa. I en intervju med tidningen antydde Erixon att Soros skulle bekosta och stötta vänsterextrema våldsdåd och menade att det finns "misstankar" om att han skulle vara "inblandad" i Antifa och att det därför är "värt att undersöka".

Erixons utspel ansluter till de i höger-nationalistiska och högerextrema miljöer vanligt förekommande antisemitiska färgade konspirationsteorierna som framställer Soros som en mytisk, ondskefull omnipotent kraft som verkar i det fördolda och ligger bakom globala skeenden. De sprids bland annat av just Vlaams Belang i Belgien, Victor Orbán i Ungern och Donald Trump och Maga-rörelsen i USA.

Så sent som veckan innan Vlaams Belangs motion och Erixons uttalande antydde Trump i en intervju med Fox News att Soros ligger bakom Antifa och sa att "vi kommer ta reda på" om så är fallet. Det är långt ifrån första gången Trump sprider eller underblåser dylika konspirationsteorier om Soros. I slutet av augusti, på plattformen Truth Social, anklagade han exempelvis Soros för att ligga bakom våldsamma protester i amerikanska städer, och Trump har tidigare givit näring åt myter om att Soros skulle ligga bakom flyktingströmmar till USA.

SOM MAURICE SAMUELS, chef för The Yale Program for the Study of Antisemitism vid Yale University, påpekat fungerar George Soros för den radikala högern "som

en behändig symbol för den 'allsmäktige juden' som kontrollerar finansmarknader, politik och medier. Denna gestalt har varit en standardingrediens i antisemitiska diskurser sedan 'Sions vises protokoll'".

Att påtala att så kallade Soroskonspirationer i regel ansluter till antisemitiska tankefigurer avfärdas ofta av ytterkantshögern med påståendet att "kritik mot Soros är inte per definition antisemitiskt". Argumentet är en halmgubbe. Ingen påstår att kritik mot Soros per automatik skulle vara antisemitiskt, och att rikta kritik mot hans faktiska uppfattningar och agerande behöver av uppenbara skäl inte ha något med antisemitism att göra.

Men som Emily Tamkin, författare till boken *The Influence of Soros* (2020), nyligen påpekade i The Forward (27/8) med hänvisning till Trumps anklagelser om att Soros skulle ligga bakom våldsamma protester i amerikanska städer: "Trump's inlägg beskriver inte Soros faktiska handlingar, utan presenterar snarare en feberdröm där en judisk person är tillräckligt mäktig och hatisk för att slita isär nationen, vilket tydligt placerar oss i antisemitismens domän."

DICK ERIXON ÄR inte heller den första höga företrädaren för Sverigedemokraterna som underblåser antisemitiskt anstrukna konspirationsteorier om George Soros. Ett annat exempel är Björn Söder, som 2019 vid ett möte i utrikesutskottet med Victor Orbáns talesperson Zoltán Kovács gav stöd till konspirationsteorin om att Soros "drar i trådarna" och styr och manipulerar politiken på EU-nivå: "Vad beträffar George Soros så anser jag

Skärmbild från etc.se

att han är en av de farligaste män [sic] för tillfället. Den påverkan han har på politiska grupperingar och partier i Europa är skrämmande. ... De senaste diskussionerna inom EPP-gruppen visade klart och tydligt att han är den som drar i trådarna."

När Söder kritiserades av idéhistorikern Henrik Bachner (Expo 3/4–19) för att legitimera antisemitiska föreställningar avfärdades kritiken av SD-ledaren Jimmie Åkesson med orden: "Jag tycker att det är en ganska ointressant debatt" (Expressen 4/4–19). I en skriftlig kommentar till Dagens Nyheter den 26/9–25 avfärdade Dick Erixon på liknande sätt kritiken från SKMA mot de antisemitiska färgade konspirationsteorier han givit stöd till med att SKMA "gör sig löjlig".

Sverigedemokraterna har länge försökt framställa sig som ett "anti-antisemitiskt" parti med nolltolerans mot judehat. Dick Erixons utspel om George Soros är ännu ett i raden av exempel på att det helt saknar trovärdighet.

SKMA

En kortare version av texten publicerades först som ett inlägg på SKMA:s blogg den 25/9–25.

TV-profilen Anis Don Demina sprider antisemitiska konspirationsteorier på YouTube

I somras spred ännu en känd person med många följare online grov antisemitism, utan att det ledde till någon kritisk debatt. Det är ett illavarslande tecken på normaliseringen av fördomar och hat mot judar, skriver Mathan Shastin Ravid.

Världens Mäktigaste Familjer – Så Styr Dom Världen

105 661 visningar • för 7 dagar sedan

Skärmbild från YouTube.

”Föreställ dig att varje beslut som du och din familj fattar har kraften att påverka hela världen. Att era handlingar formar politik, ekonomier och framtiden för miljard människor världen över. Det kanske låter sjukt men det är faktiskt så som det funkar idag. Vi lever i en värld där familjers makt och pengar styr allt utan att de syns och utan att du vet om det. I det här avsnittet kommer vi dyka ner i de fem mäktigaste familjerna i hela världen. Från chokladkungar och oljemiljardärer till skuggmakare som styr världen i det mörka. Nu kör vi!”

Så inleds den video som den kände rapparen, komikern och TV- och radioprofilen Anis Don Demina publicerade på sin YouTube-kanal den 11/6. I den ca 20 minuter långa videon berättar sedan Don Demina om den amerikanska familjen Koch (som äger Koch

Industries), den amerikanska familjen Mars (Mars Incorporated), Saudiarabiens kungafamilj Al Saud och den amerikanska släkten Walton (som äger butikskedjan Walmart).

Få ifrågasätter att det finns individer, familjer och företag som har betydande politisk och ekonomisk makt, men Don Deminas intresse för hur den i verkligheten kan se ut är begränsat. Däremot lockas han av konspirationsteorier om hur ljusskygga aktörer i hemlighet styr världen, och föga förvånande i synnerhet en antisemitisk sådan. Sist i videon, på första plats på Don Deminas lista över ”världens mäktigaste familjer”, kommer nämligen familjen Rothschild – som enligt Don Demina ”haft så mycket pengar och makt att de i över 200 år kunnat påverka regeringar, krig och banker utan att någon knappt vet hur de ser ut”.

MYTEN OM ROTHSCHILD

Rothschild är namnet på en känd bankfamilj som i antijudisk argumentation ända sedan 1800-talet använts som symbol för en påstådd judisk makt och global sammansvärjning, en familj som med enorma rikedomar och enormt inflytande sagts ligga bakom krig och finanskriser och styra länders politik för sina egna sinistra syften. Myten om Rothschilds omnipotens och ondskefulla planer har bland annat sedan mellankrigstiden varit central i nazistisk propaganda. På senare år har bruket av namnet Rothschild återigen blivit allt vanligare som kodord för en judisk världskonspiration i antisemitisk propaganda, inte minst online.

I sin video säger Don Demina inget om de andra familjernas religiösa eller etniska bakgrund, men när han ska teckna familjen

Rothschilds historia är han noga med att inledningsvis poängtera att bankdynastins grundare Mayer Anselm Rothschild var "en smart judisk affärsman". En smart judisk affärsman med "stora drömmar och en ännu större plan".

Enligt Don Demina placerade Rothschild på 1700-talet ut sina söner strategiskt i olika europeiska länder för att bygga upp ett "globalt banksystem" som gjorde honom "snuskigt rik", och genom vilket familjen påverkat världshändelser som Napoleonkrigen. "Många kallar dem för världens mäktigaste familj. Andra påstår att de styr världen i hemlighet", säger Don Demina i videon. Vilka dessa "många" och "andra" är preciseras aldrig, och Don Demina anger inga källor till sina många påståenden – påståenden som är märkligt lika antijudiska lögnar som sprids av högerextrema, radikalislamistiska och konspiracistiska rörelser och miljöer.

"LJUSSKYGGA MAKTER"

I sin video hamrar Don Demina in bilden av en familj som byggt upp och befäst sin världsomspännande makt genom att medvetet hålla en låg profil. Med "stenhårda regler" inom familjen om att "bara gifta sig med sina kusiner för att behålla pengarna i släkten", "aldrig dela upp några bolag", "aldrig ta med utbölingar i familjens affärer", "sällan ställa upp på intervjuer", "aldrig delta i dokusåpor" och "inga flashiga sociala medier" har Rothschild själva bäddat för att det finns "massor av konspirationsteorier om att de styr världens banker i hemlighet, att

de ligger bakom krig, att de är en del av hemliga sällskap", förklarar Don Demina. För att i nästa mening fastslå äktheten i konspirationsteorierna, enligt Don Demina har Rothschild nämligen "lyckats behålla sin makt i över 250 år och påverka hela länders öden samtidigt som de är osynliga". Redan tidigare i filmen fastslår han att "det här är historien om en familj som inte behövde synas för att kunna styra världen".

Under videons sista minuter sluts circkeln, Don Demina avrundar i samma anda som han inledde: med grumliga idéer om ljusskygga makter och vikten av att kunna se igenom deras ränker: *"Och där har ni det mina damer och herrar. Fem av världens absolut mäktigaste familjer. De syns sällan i rubrikerna men deras inflytande genomsyrar allt. Från det som du stoppar i munnen till vem som styr ett land. Från lågprishyllan i mataffären till oljepriser, techinvesteringar och krig. Det handlar inte bara om pengar utan det handlar också om makt. Makt att forma vår verklighet utan att vi märker av det. Så nästa gång du tänker att världen styrs av politiker och kändisar och fucking influencers. Tänk om. För bakom kulisserna finns familjerna som drar i trådarna."*

ILLAVARSLANDE TECKEN

Genom att uppmäna tittarna att inse att "bakom kulisserna finns familjerna som drar i trådarna" ger Don Demina sina konspirationsteorier sken av att utgöra avslöjande och upplyst kritiskt tänkande snarare än en omförpackning av gamla antisemitiska myter. Redan i början av

sin video säger Don Demina att "alltid när man gör sådana här videor som är lite konspiratoriska då finns det folk som är experter i kommentarsfälten. Och er vill jag se idag." Allra sist i videon upprepas uppmaningen: "Skriv i kommentarerna vad ni tror och tänker!".

Bara en vecka efter publiceringen hade videon haft över 105 000 visningar, fått fler än 2 200 gillamarkeringar och i kommentarsfältet förekom många ryggdunkningar och lovord. I skrivande stund, fyra månader senare, har videon visats över ca 137 000 gånger och fått fler än 2 600 gillamarkeringar. Kommentarsfältet fungerar fortfarande som en ekokammare där konspirationsteorierna förstärks och normaliseras. Don Demina är en känd TV-profil och hans YouTubekanal har i nuläget ca 633 000 prenumeranter. Trots det var det få andra än SKMA som uppmärksammade och riktade kritik mot de antisemitiska budskap han spred.

Tidigare i år kunde jag visa hur grov antisemitism spreds i en av Sveriges största YouTubekanaler, när Pontus "Anjo" Björlund bjöd in konspirationsteoretikern Leo Carmona och nazistiska Nordiska motståndsrörelsens talesperson Pär Öberg till ett samtal. Anis Don Deminas video, hyllningarna från många av hans följare och det faktum att den inte ledde till någon kritisk debatt är ytterligare ett tecken på den allt större avtrubningen inför och normaliseringen av antisemitism. Det är mycket illavarslande.

Mathan Shastin Ravid

SKMA: Åkessons "ursäkt" till svenska judar saknar trovärdighet

Jimmie Åkessons "ursäkt" till svenska judar fick stor medial uppmärksamhet under sommaren, men saknar trovärdighet. I sitt Almedalstal (24/6) påstod han att antisemitismen endast var ett problem inom SD under partiets första år, att det bara förekom hos "enskilda" företrädare, och att man sedan dess tagit sitt ansvar, dragit tydliga gränser och "hållit rent".

Det stämmer inte. Här räcker att påpeka att en lång rad företrädare för partiet, inklusive ledande personer, även under senare år givit uttryck för antisemitism. Flera av dem har fått stanna i partiet, och SD-ledningen har förne-

kat att uttalandena skulle vara antijudiska eller rationaliserat dem som harmlösa eller rimliga.

Bortsett från detta kan Åkessons "ursäkt" heller inte tas på allvar av det enkla skälet att ett avståndstagande från antisemitism endast är trovärdigt om det vilar på ett principiellt avståndstagande från alla former av rasism. I SD:s fall handlar det om att partiet ser en politisk nytta i att distansera sig från gångna tiders antisemitism (och tiga om samtida yttringar), samtidigt som man driver en politik där misstänkliggörande och fientlighet mot minoriteter, i synnerhet muslimer, utgör en bärande idé.

I Alkompis får Roger Akelius servera antisemitiska troper utan att möta motstånd

Sedan hösten 2024 har SKMA återkommande riktat kritik mot affärsmagnaten och miljardären Roger Akelius, som i en rad uttalanden har förenat kritik mot Israels krigsföring i Gaza med antisemitiska uttryck och stöd för terrororganisationen Hamas. I en intervju i juli i nättidningen Alkompis spred Akelius ännu en gång grov antisemitism, utan att få en enda kritisk följdfråga eller kommentar.

I en intervju i Affärsvärlden (8/7) beskrev Akelius Israels agerande med orden: "Tält, material och mat stoppas av judiska massmördare." Akelius riktade därmed inte sin kritik mot Israels regering eller militär, i vilken för övrigt ingår flera religiösa och etniska minoriteter, utan generaliserade den till att omfatta judar som grupp. Att formulera kritik mot en stat i termer av en etnisk eller religiös grupp påstådda handlingar är en form av kollektiv skuldbeläggning. Detta blir förhoppningsvis tydligt om man gör en hypotetisk jämförelse: få skulle anse det

troperna med rötter åtminstone i medeltiden: judarna som djävulens ombud.

Dessa uttalanden följde på tidigare kommentarer under hösten 2024, där Akelius bland annat beskrev Hamas som "frihetskämpar", uttryckte förståelse för deras massaker på civila israeler den 7 oktober 2023 och menade att antisemitismen i Sverige skulle minska om judar tog avstånd från Israels agerande (Dagens ETC 26/11–24). Detta flyttar ansvaret för antisemitism från förövrare till offren och villkorar judars trygghet och säkerhet genom deras politiska ställningstaganden.

via en rabbi i New York". Detta är i mångt och mycket en modern variant av den medeltida myten att judar dödade kristna barn för att använda deras blod i religiösa ritualer. Akelius påstående går tillbaka till en kulturartikel i Aftonbladet 2009 som väckte liv i sådana föreställningar. De har sedan dess fortsatt att spridas inte minst i sociala medier. Mannheimer beskrev endast frågan som "kontroversiell". Det är den inte.

AKELIUS HÄVDADE I intervjun också att "till och med BBC filtrerar sanningen för att inte störa den judiska befolkningen". Detta återger en klassisk antisemitisk föreställning om judisk makt och mediekontroll. Även detta påstående lämnades okommenterat.

Den okritiska hanteringen av intervjun, där grova påståenden och falska anklagelser får passera utan följdfrågor eller kommentarer, är ett journalistiskt problem. Dagens ETC (21/7) förstärkte dessutom Akelius halmdocka genom att göra den till sin rubrik i en text om intervjun, och utelämnade helt de antisemitiska yttranden som gjordes i Alkompis, vilket gav läsarna en ofullständig bild av Akelius uttalanden.

Roger Akelius uttalanden och det mediala bemötandet av dem visar klart hur gränsen mellan legitim kritik av Israel och antisemitism görs flytande när uppenbart antisemitiska troper sprids utan att möta motstånd. När detta i stället bemöts med avledande manövrar och okritisk journalistik, bidrar det till att flytta gränsen och normalisera spridandet av antisemitism.

SKMA

Texten är en något uppdaterad version av ett inlägg på SKMA:s blogg den 24/7–25.

Mannheimers okritiska intervju med Akelius i Alkompis.

acceptabelt om kritik mot exempelvis Turkiets, Syriens eller Sudans regeringar formulerades i termer av "muslimska massmördare".

I samma intervju hävdade Akelius att "Israeler betar sig inte som Guds utvalda folk utan som Satans lakejer". Uttrycket "Guds utvalda folk" är en vanlig omskrivning för judar i antisemitiska sammanhang. Referensen till "Satans lakejer" anknyter till en av de äldsta antijudiska

DET ÄR ALLTSÅ dessa och andra liknande uttalanden som SKMA har kritiserat. I ett inlägg på SKMA:s blogg den 9/7–25 påpekade kommitténs ordförande Ulrika Knutson att det mest obehagliga med Akelius utspel är kanske inte att han säger det han säger, utan att hans uppfattning numera ter sig som närmast acceptabel i delar av den svenska debatten.

I en uppföljande intervju av Edgar Mannheimer i nättidningen Alkompis (21/7), som utlovade ett svar på SKMA:s kritik, bemötte Akelius inte alls kritiken. I stället framhärade Akelius genom att konstruera en absurd halmdocka och servera ytterligare antisemitiska troper. Han krävde att SKMA skulle "förklara för mig varför palestinier bör utrotas". SKMA har aldrig uttryckt att palestinier "bör utrotas" eller givit minsta stöd åt en sådan groteskt rasistisk uppfattning. Intervjuaren lät påståendet passera utan kommentar.

Akelius gavs även oemotsagd möjlighet att framföra påståendet att Israel "skär upp palestinier och säljer levande organ

I skolan och samhället i stort förminskas ofta antisemitismen och behovet av upplysning om dess uttryck och konsekvenser ifrågasätts, skriver Mathan Shastin Ravid.

”När vi lyfter frågor om antisemitism, eller minnet av Förintelsen, möts vi av judehat och ifrågasättanden på sociala medier: Vems agenda driver ni? Varför så mycket fokus på antisemitism? Varför minnas Förintelsen 80 år senare? Hur kan ni bry er om detta när Gaza brinner?”. Det skrev Petra Mårselius, överintendent för Forum för levande historia, i en läsvärd text i Dagens Nyheter den 18/9. ”Den typen av ifrågasättande får vi sällan när vi talar om andra former av rasism. Det kan vara värt att stanna upp och fundera på varför. Är det rimligt att behöva försvara arbetet mot antisemitism?”, fortsatte Mårselius.

Igenkänningsfaktorn är hög. Vi på SKMA får inte sällan liknande reaktioner när vi uppmärksammar antisemitism eller Förintelsen. Föga oväntat är upprördheten tydligast på sociala medier, där folk kan kritisera och hetsa på distans. Men det förekommer även i andra sammanhang, exempelvis i skolans värld.

Det är nu ca 15 år sedan jag började engagera mig i SKMA. Sedan dess har jag tillsammans med kollegor rest land och rike runt och utbildat tusentals personer varje år. Majoriteten har varit skolelever och lärare, men vi träffar även andra grupper. Okunskapen är ofta stor, inte minst om nutida antisemitism. Inte sällan förekommer föreställningar om att fientlighet mot judar främst eller enbart är ett historiskt problem, vilket nog förklaras av att många endast kommer i kontakt med ämnet antisemitism i skolorundervisning om Förintelsen.

DÄRTILL ÄR DISKREPANSEN mellan vad många tror sig veta och vad de verkligen vet ofta påtaglig. Vissa tycks tro att (ofta ytlig) kunskap om folkmordet på Europas judar under andra världskriget räcker för att exempelvis kunna känna igen och bemöta antisemitiska tropor och konspirationsteorier på TikTok och Instagram idag.

De flesta jag mött genom åren har varit intresserade. Det finns många lärare

som är både kunniga och engagerade. Många lärare och elever önskar också att man i skolan hade ett större fokus på och mer tid för undervisning om antisemitism och annan rasism. Samtidigt är de reaktioner som Petra Mårselius beskrev

Mathan Shastin Ravid i samtal med skolelever. Eleverna på bilden har ingenting med de problem som diskuteras i texten att göra. FOTO EWA ANDERSSON.

Mathan Shastin Ravid. FOTO NINNI ANDERSSON/REGERINGSKANSLIET

i sin text ett återkommande fenomen i många svenska klassrum: att man behöver motivera varför det överhuvudtaget är viktigt att prata om hat och fördomar mot judar. Och att olika former av rasism ställs mot varandra, som om anti-rasism vore ett nollsummespel.

I kölvattnet på det kommer inte sällan ”frågor” som ”Men varför pratar vi bara om antisemitism, islamofobi är ju ett mycket större problem!” (det är ofta islamofobin som antisemitismen ska jämföras med, och underordnas) eller ”Varför pratar vi inte i stället om det som händer i Gaza/Palestina?”. Efter otaliga skolbesök för diskussioner med unga

och vuxna är min bild att sådana ifrågasättanden kan komma både från elever och skolpersonal. Jag har ibland mött påstående eller antydningar om judars förmenta ”offermentalitet” (en vanlig antisemitisk trop) och klagomål om att det ”ständigt tjatas om Förintelsen”.

SKMA FOKUSERAR PÅ antisemitism, men lyfter även andra former av rasism. Jag har genom åren också föreläst och samtalat med elever, lärare och andra om fördomar och hat mot bland andra muslimer, romer och svarta. Då har jag talande nog aldrig fått frågor som ”Varför pratar vi inte mer om antisemitism?” och ”Varför pratar vi inte i stället om det som händer i Sudan/Etiopien/DR Kongo/Jemen/Syrien/Somalia (för att bara ta några exempel)?”. Jag har i dessa sammanhang heller inte mött påstående om att muslimers, romers och afrosvenskars utsatthet för rasism uppmärksammas för mycket eller hänfulla kommentarer om att dessa grupper skulle överdriva sin utsatthet. (Vilket såklart inte betyder att inte andra kan ha stött på det, eller att sådana reaktioner inte förekommer i samhällsdebatten, för det gör de.)

Det finns inte sällan en bild av att judar skulle vara en särskilt omhuldad minoritet vars utsatthet alltid tas på större allvar än andra gruppers och aldrig ifrågasätts, en föreställning som anknyter till antisemitiska idéer om judar som ”privilegierade”. Förminskandet av antisemitismen som samhällsproblem, och det återkommande ifrågasättandet av behovet av upplysning om dess uttryck och konsekvenser idag, illustrerar inte bara falskheten i denna bild, det understryker också nödvändigheten av ökade kunskapssatsningar om antisemitismens samtida framträdandeformer.

Mathan Shastin Ravid

Kanslichef och utbildare på SKMA

Texten publicerades först som ett inlägg på

SKMA:s blogg den 22/9–25.

Dumt snack om judar i podden "Gott snack"

Charlotte Wiberg skriver om en podd med kända gäster där antisemitism sprids förpackad som Israelkritik.

Fredrik "Geniet" Söderholm, som tidigare var programledare för Tankesmedjan i P3, har med poddar som "Gott snack" och "Palestina under lupp" (den senare tillsammans med Paula Dahlberg, som även driver kontot "Vardagsrasismen" på Instagram) utmärkt sig för en retorik som vinglar på gränsen mellan Israelkritik och antisemitism, och inte sällan ramlar ner på fel sida. Ett tydligt exempel på detta är den monolog Söderholm höll 11/6 i samband med Israels kortvariga tillfångatagande av Greta Thunberg. Det finns också en något nedkortad filmad version av talet. Där kan man se att han gör citattecken i luften när han säger "Israel". Vid annat tillfälle använder han uttrycket "den sionistiska entiteten".

Uttrycket "den sionistiska entiteten" används av grupper som Hizbollah, Hamas och den iranska regimen, och i viss västerländsk aktivistdiskurs som ett sätt att undvika att säga "Israel". Genom att reducera en nation med över nio miljoner invånare till en abstrakt "entitet" förnekas Israels existensberättigande som stat och dess invånares rätt till politisk självbestämning. Det ekar klassiska antisemitiska mönster där judisk politisk existens görs illegitim.

Monologen raljerar om den kritik Greta och hennes kompanjoner fått för att vara narcissistiska och framhäva sig själva snarare än konflikten. Vad man än tycker om företaget Freedom Flotilla är det lätt att hålla med om att detta inte är

särskilt saklig kritik. Men för att framhäva det absurda i att håna någon för narcissism som i själva verket (i Söderholms ögon) gjort en hjälteinsats, låtsashänsar han andra kända ikoner som Martin Luther King – och Anne Frank.

TITELN PÅ PODDAVSNITTET är också "Narcissisten Anne Frank". Genom att använda Anne Frank som "det goda judiska offret" – den döda juden som dog

uppmärksamhetstörstande narcissist, kom på nåt nytt."

Söderholm hävdar också att ägarna till Svenska Dagbladet, alltså Schibsted, är "sionister". Påståenden om att "sionister" styr och äger medier är ett annat sätt att säga att judar styr och äger medier – välbekant antisemitisk skåpmat. Sådan "antisionism" är helt enkelt antisemitisk.

Slutklämmen på monologen samlar ihop alla dessa antisemitiska element

på ett mycket tydligt sätt. Där uttrycker Söderholm hopplöshet inför att ta sig an en fiende som Israel: "Använder vi våld är vi terrorister, och använder vi fredliga metoder är vi narcissister. Det enda sättet kanske faktiskt är att genomlida en förintelse, och sen klä på sig en offerkofta som är så stor att hela västvärlden ryms i den, och sen är det bara att bli så rik att man kan muta och utpressa den härskande klassen med aggressiv lobbyverksamhet och pedofilhärvar, testa det Greta, det verkar faktiskt vara det vinnande konceptet."

Här samsas en mängd

antisemitiska stereotyper: judar utnyttjar Förintelsen (Anne Frank må dyka upp som en god, död jude, men som grupp betraktat verkar de levande judarna bara ha tjänat på försöket att utrota dem – ja, det ser rentav ut som en strategi, ett skeende de själva orkestrerat), de är ofantligt rika, de styr världen genom ombud och är involverade i konspirativ verksamhet.

Med "pedofilhärvar" syftar Söder-

Skärmavbild från "Gott snacks" Instagramkonto.

innan staten Israel bildades och därmed inte kan förknippas med nutida politik – approprierar Söderholm henne som ett verktyg i sin egen agenda. Hon placeras på Greta Thunbergs sida, som om de båda – och han själv – vore krigare i samma kamp. Frank används förstås också som ett alibi mot anklagelser om antisemitism. "Dumma dumma Anne Frank, sluta skriv din lilla dagbok, den kommer inte stoppa Förintelsen, din

holm (det framgår av filmen) på den amerikanska miljardären Jeffrey Epstein som systematiskt utnyttjade kvinnor, en del av dem minderåriga (han anklagades för detta och dog i häktet 2019). Epstein var inte israel – han var jude. Det har gått rykten, bland annat i den turkiska propagandakanalen TRT World, om att han och hans flickvän ska ha varit spioner för Israel. För Söderholm är detta inte bara ett faktum utan något typiskt för judars eller "sionisters" konspirativa verksamhet (han skriver "härvor", alltså i plural).

I DEN ANTISEMITISKA fantasin är judar främst lojala mot andra judar eller mot Israel, inte mot landet de lever i, såvitt det inte råkar vara Israel. Nu råkar det handla om en judisk amerikan, och ett annat element i den antisemitiska tankevärlden är att USA och Israel hänger ihop i en imperialistisk dominans över världen. Filmversionen inkluderar också en bild på Epstein tillsammans med Donald Trump. Det är tydligt att Söderholm talar om Juden, den eviga, under vars ok han befinner sig, inte om verklighetens Israel.

Söderholm tycks inte förstå eller bryr

"Gränsen för vad man kan säga om judar har förskjutits farligt långt."

sig inte om att han för vidare det mest centrala tankegodset i den moderna antisemitismen – konspirationstänkandet om judars osynliga makt genom kontroll av media och enorma ekonomiska tillgångar. Det vill säga just sådant tänkande som sprids av Söderholm själv. Han förstår inte att han för vidare det mest centrala tankegodset i dagens antisemitism, och att det är farligt därför att det göder hat och triggar attacker. Ett av offren för sådana fantasier var just Anne Frank. Han förstår inte eller vill inte förstå, för han anser sig ju stå upp för det goda. Uttrycket att antisemitismen är "de dumma människornas socialism" (*Der Antisemitismus ist der*

Sozialismus der dummen Kerle) känns högst aktuellt idag. Fredrik Söderholm tror nog att han slåss mot makten. Det gör han inte.

Det är sorgligt att podden "Gott snack" besöks av illustra gäster som Mona Sahlin, Lars Ohly, kriminalreportern Niklas Svensson och andra kändisar som ger sändningarna legitimitet. Gränserna för vad man kan komma undan med att säga om judar har förskjutits farligt långt.

När antisemitiska stereotyper normaliseras genom underhållningsformat och får legitimitet genom respekterade gäster, skapas en miljö där konspirationstänkande om judar blir acceptabelt. Detta är inte harmlös provokation eller kantigt politiskt snack – det är spridning av idéer som historiskt lett till våld mot judar och som idag gör judiska svenskar mindre säkra.

Det är dags att snäva in gränserna för vad som är acceptabelt att säga om judar. Antisemitism förpackad som Israelkritik eller politisk analys förblir antisemitism.

Charlotte Wiberg

Fri skribent och filmvetare

Texten publicerades först som ett inlägg på

SKMA:s blogg den 19/7–25.

Antisemitiska budskap på NMR-demonstration i Växjö

Skärmbild från X.

motståndsrörelsen (NMR) en antisemitisk demonstration i centrala delarna av stan där man delade ut propagandablad och vecklade ut en stor banderoll med texten "Svenskar först judar sist".

Enligt Smålandsposten var en man i 35-årsåldern misstänkt för hets mot folkgrupp och brott mot ordningslagen efter

I mitten av augusti ägde stadsfesten Karl-Oskardagarna rum i Växjö. Under lördagen den 16/8 genomförde nazistiska Nordiska

demonstrationen, som det inte fanns tillstånd för. Tidningen rapporterade också att polisen kom till platsen efter några minuter och att gruppen senare fördes bort från platsen.

I sin årliga rapport över den svenska rasideologiska miljön skriver Expo att NMR:s aktiviteter sjönk under 2024 jämfört med året innan, men att aktiviteten i den rasideologiska miljön som helhet ökade. Enligt Expo präglas diskursen och praktiken inom miljön, där NMR är en av de ledande grupperingarna, bland annat av rasism i form av antisemitism, antiziganism, afrofobi och islamofobi. Expo framhåller också att de konspirationsteorier som miljön sprider ofta är antisemitiskt färgade.

NMR-demonstrationen i Växjö är ännu ett exempel på hur central antisemitismen är för dessa grupper och hur grova och öppna former deras hat och hot mot judar kan ta sig.

Installationen på Palestinamanifestationen i Umeå

SKMA: Grov förvanskning av Förintelsen

Skärmavbild från X.

En installation som presenterades som performancekonst visades vid en manifestation till stöd för Gazas befolkning i Vänortsparken i Umeå den 18 juli. Under parollen "Ett folk mord är ett folk mord är ett folk mord" iscensattes bland annat två dockor hängda i snaror. Dockorna var iklädda randiga dräkter med gula stjärnor och nummer, en symbolik som avser att referera till mördandet av judiska fångar i Nazitysklands koncentrations- och förintelseläger.

Judiska och andra fångar i koncentrationslägren hängdes som repressalier eller som straff för minsta "förseelse". Den överväldigande majoriteten av offer för den "slutliga lösningen av judefrågan i Europa" mördades emellertid i gaskammare i förintelseläger och i tusentals massskjutningsaktioner. Installationen i Umeå var ett exempel på politisk appropriering, instrumentalisering och grov förvanskning av Förintelsen. Kunskapen om och förståelsen för dess specifika karaktär, orsaker och konsekvenser urholkas.

Oavsett avsikt var installationen också ett uttryck för antisemitism. När symboliska representationer av judar under Förintelsen iscensätts i en kontext som avser att kritisera staten Israel, skapas en koppling mellan judar och nazistiskt förövarskap. Detta riskerar att aktivera klassiska antisemitiska tropor. Ett sådant uttryck överskrider gränsen för legitim politisk kritik. Rätten att protestera mot det mänskliga lidandet i Gaza innebär inte rätt att instrumentalisera och trivialisera Förintelsen.

Texten publicerades först som ett inlägg på SKMA:s blogg den 19/7–25.

Expo: Implicit sammankoppling av judar och Israel

I ett nyhetsbrev den 25/7 till Expos prenumeranter betonade tidningens chefredaktör Anna Fröjd att ett tydligt och precist språk är avgörande för att tänka klart och kritiskt. Med hänvisning till installationen i Umeå tidigare samma månad till stöd för Gazas befolkning, där dockor föreställande hängda judiska fångar i Nazitysklands koncentrations- och förintelseläger uppvisades under parollen "Ett folk mord är ett folk mord är ett folk mord", påpekade hon något viktigt:

"Men en rörelse och ett engagemang som för de flesta av oss som ser på från utsidan bygger på solidaritet undergräver sin trovärdighet om solidariteten för ett folks lidande uttrycks på bekostnad av en annan grupps trauma. Frustration och maktlöshet är ingen ursäkt för att relativisera Nazitysklands systematiska och industriella försök att utplåna Europas

judar. Jämförelsen är för att tala med Orwell oprecis. Den är både historielös och oproportionerlig och därför kontraproduktiv.

Om ambitionen var att få svenska makthavare att agera kraftfullare för att stoppa Israels krigsföring i Gaza missar den målet. Istället bidrar den till en relativisering och en urholkning av förståelsen för Förintelsen.

Retoriska paralleller och jämförelser med förföljelsen av judar under Förintelsen är återkommande i svensk israelkritik kopplad till den folkrättsvidriga ockupationen av Palestinska områden eller kriget i Gaza, men betydligt mer ovanlig att se vid kritik av folkrättsbrott eller systematisk förföljelse i andra konflikter. Implicit blir det en sammankoppling av alla judar och staten Israel och en falsk analogi om att Förintelsens offer nu är förövar. Däri ligger antisemitismen."

Anna Fröjd

SKMA kritiserade MP:s språkrör Daniel Helldéns deltagande i propalestinsk demonstration där en av initiativtagarna spridit antisemitism

Den 16/6 riktade SKMA kritik mot MP:s språkrör Daniel Helldén för att han några dagar tidigare hade talat på en propalestinsk demonstration i Stockholm där en av initiativtagarna, Sami Suliman från Palestinska arbetsgruppen i Stockholm, hållit ett antisemitiskt tal vid en liknande demonstration i april.

Under talet i april använde Suliman klassiska antisemitiska troper om judisk allmakt, angrep vad han kallade "sionistiska medier" och gick till attack mot tre "Aron"; Aron Verständig, ordförande för Judiska centralrådet, högerdebattören Aron Flam och Vänsterpartiets tidigare partisekreterare Aron Etzler. De påstods vara "supersionister med ett kraftigt spindelnät i allt och allting: media, politik, skola, fackföreningar. De är överallt, de lyssnar, de hör och de sprider falska nyheter".

I centrum för angreppet stod Aron Verständig, som blev måltavla för en rad lögnar och beskrevs som "livsfarlig". "Han har så mycket makt att han kan tysta en statsminister, och kan avskeda en polisman, och kan göra vad han vill i vårt land", förklarade Suliman. "Kom ihåg hans namn", uppmanade han sedan demonstranterna.

I SITT BLOGGINLÄGG den 16/6 skrev SKMA: "Det finns många sammanhang där Daniel Helldén kan uttrycka sitt engagemang för palestiniernas lidande och sin kritik mot Israels agerande i Gaza. Att en ledare för ett riksdagsparti emellertid väljer att medverka i en manifestation där en av huvudarrangörerna spridit antijudiska

strationen. I en kommentar på SKMA:s Facebooksida skrev Helldén sedan: "Tack för ert viktiga arbete och ett konstruktivt samtal idag. Jag kände inte till att en av arrangörerna av demonstrationen jag talade på tidigare gjort antisemitiska uttalanden. Hade jag vetat om det hade jag inte ställt mig på den plattformen. Jag beklagar detta. Antisemitism har ingen plats i vårt samhälle. Varken i demonstrationer, på nätet, eller i riksdagen."

På sin blogg välkomnade SKMA Helldéns principiella avståndstagande från antisemitism och hans medgivande att medverka på lördagens demonstration var ett allvarligt misstag. SKMA skrev också att man hoppas att vad som hänt bidrar både till ökad medvetenhet om antisemitismens uttryck och till större vaksamhet framöver – från såväl partiföreträdare som civilsamhälle (17/6). Senare samma dag intervjuades SKMA:s ordförande Ulrika Knutson i TV4 Nyheterna, där hon återigen välkomnade Helldéns avståndstagande samt betonade makthavares och partiledares särskilda ansvar för att ta reda på vem eller vilka som står bakom de arrangemang där man väljer att delta.

Ulrika Knutson i TV4 Nyheterna.

konspirationsteorier är därför allvarligt och oroande. Det riskerar – oavsett intention – att ge legitimitet åt antisemitism i en tid då hatet mot judar åter växer i det svenska samhället."

Dagen efter, den 17/6, kontaktades SKMA av Helldén som sa att han inte kände till Sulimans antijudiska uttalanden och beklagade sin medverkan på demon-

AUSTRALIEN ANKLAGAR IRAN FÖR ANTISEMITISKA ATTACKER

Den 26/8 rapporterade Sveriges Radio att Australien anklagar Iran för att ligga bakom minst två antisemitiska attacker i Australien, och att man därför utvisat Irans ambassadör och tre andra diplomater, stängt sin ambassad i Iran och kommer att terrorklassa det iranska revolutionsgardet.

Australiens underrättelsetjänst bedömer att Iran förra året låg bakom attackerna mot en kosherrestaurang i Sydney och en synagoga i Melbourne, som båda sattes i brand. Australiensiska myndigheter uppger att det iranska revolutionsgardet har arbetat genom en kedja av mellanhänder där kriminella grupper kan vara inblandade.

Australien har sett en kraftig ökning av antisemitiska då sedan Hamas terrorattack i Israel den 7 oktober 2023 och det efterföljande kriget i Gaza, och landets premiärminister Anthony Albanese har sagt att det är sannolikt att Iran legat bakom fler attacker.

Tidigare under sommaren arresterades en dansk man misstänkt för att ha hjälpt Iran planera liknande attacker mot judiska mål i Tyskland. Enligt tyska myndigheter och Tysklands federala åklagare ska mannen ha spionerat på judiska institutioner och personer i Berlin, på uppdrag av en specialenhet inom det iranska revolutionsgardet som givit order om att förbereda attacker i staden.

Ny kunskapsöversikt

om antisemitism i digitala miljöer

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) fick tidigare i år i uppdrag av Forum för levande historia att utföra en kunskapsöversikt om antisemitism i digitala miljöer. Uppdraget är en del av den handlingsplan mot rasism och hatbrott som regeringen beslutade om i slutet av 2024. Kunskapsöversikten är en sammanställning och analys av aktuell forskning och kunskap som omfattar både internationella och svenska källor. SKMA är en av de civilsamhällesorganisationer som man inkluderat granskningar och texter ifrån.

Frågorna man försökt besvara utifrån materialet är vilka uttryck antisemitismen tar sig i digitala miljöer och hur den sprids, vilka konsekvenser det får, hur interaktionen ser ut mellan antisemitism i digitala miljöer och på fysiska platser, samt vilka åtgärder som identifierats för att förebygga och motverka spridningen av antisemitism i digitala miljöer.

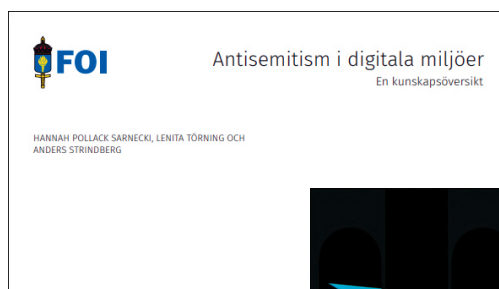
FOI:s rapport publicerades den 30 september, författare är Hannah Pollack Sarnecki, Lenita Törning och Anders

Strindberg. I rapporten lyfts att forskare på senare år ofta beskrivit antisemitismen som särskilt livskraftig och framträdande i just digitala miljöer, där gamla antisemitiska stereotyper, myter och konspirationsteorier omformas till digitala format och sprids bland annat via kodade uttryck, "skämt"

individer på hela det ideologiska spektrumet, det rör sig om såväl extremistaktörer som aktörer i mer etablerade sammanhang. I rapporten framhålls att antisemitismen är ett ideologiskt fundament inom olika antidemokratiska miljöer och kan förena dem, samtidigt som den existerar i breda befolkningslager.

Forskningen visar att de senaste årens kriser och krig – exempelvis Covid-19-pandemin, Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och inte minst Hamas terrordåd i Israel och det påföljande kriget i Gaza – lett till att spridningen av antisemitiska konspirationsteorier och hat mot judar i digitala miljöer har intensifierats.

När det gäller kunskapsluckor och forskningsbehov påpekas bland annat att mer forskning behövs om konsekvenserna av antisemitismens normalisering i digitala miljöer och om den roll som antisemitiska konspirationsteorier spelar i radikaliseringsprocesser. Mer forskning behövs även om hur algoritmer förstärker antisemitiska budskap, samt om samspelet mellan aktiviteter i digitala miljöer och händelser på fysiska platser. Olika politiska aktörers instrumentalisering av antisemitism är också något som man påpekar att det behövs mer forskning om.

FOI:s och AKVAH:s rapporter.

och memes. Det gör antisemitismen svår att identifiera, samtidigt som den trivialiseras och normaliseras. En normalisering som dessutom skapar en grogrund för bredare intolerans och radikalisering, vilket i värsta fall kan inspirera till våldsdåd.

ANTISEMITISMEN SPRIDS SNABBT på grund av vad man i rapporten beskriver som ett komplext och omfattande digitalt ekosystem som erbjuder billiga tekniska och kommunikativa verktyg. Producenterna och spridarna av antisemitiska konspirationsteorier och annan antisemitism är

Dansk rapport: *kraftig ökning av antisemitism på Facebook*

I september släppte AKVAH, Danmarks judiska församlings avdelning för kartläggning och kunskapsdelning om antisemitiska händelser, en rapport tillsammans med Nordic Safe Cities om antisemitism på Facebook (se bilden längre upp på denna sida). Med hjälp av AI, sökord samt kvantitativa och kvalitativa analyser granskade man ca 915 000 inlägg och 21,4 miljoner tillhörande kommentarer på danska politikernas och danska mediernas Facebooksidor under perioden 1 augusti 2023 – 31 december 2024. Enligt rapporten var ca 69 000 av dem kommentarer där orden "judar" eller "judisk" förekom.

Av dessa klassificerades över 10 000 som antisemitiska.

Resultaten jämfördes med resultaten från en liknande undersökning under perioden maj 2021 – maj 2023. Enligt rapporten har det skett en nästan sexfaldig ökning av antisemitiska kommentarer per månad efter Hamas terrorattack i Israel den 7 oktober 2023. Andelen antisemitiska kommentarer bland de som nämnde judar eller judisk identitet hade ökat från 13 % till 15 %. Enligt rapporten har budskapen därtill blivit mer våldsamma och explicit hatfulla, som exempel nämner man uppmaningar till deportation av judar och förnekande av Förntelsen.

”Jag tar med mig massor med nya kunskaper och en känsla av ansvar”

Sedan starten 2014 har över 3 000 elever och lärare från fler än 350 högstadieskolor i hela landet deltagit i grundutbildningar inom Hågkomstprojektet, SKMA:s regeringsstödda utbildningssatsning om Förintelsen, antisemitism och rasism som inkluderar seminarier och studieresor till Polen. En av dem är Ellie Abrahamsson från Stockholm, som senare även deltog i en fördjupningsfortbildning. Här delar hon med sig av sina intryck.

Rasism och fördomar är något som är så djupt rotat i vårt samhälle att man inte alltid vet var gränsen går mellan vad som är okej och vad som faktiskt skadar. I kommentarer på nätet, okunskap under släktmiddagen eller på ”skämt” i skolan kan fördomar dyka upp utan att man ens lägger märke till det. Jag vet att sådana situationer kan kännas svåra att hantera, men jag vet också att det inte hjälper att ignorera problemet. När jag fick möjligheten att anmäla mig till SKMA:s grundutbildning var jag till en början tveksam. Ämnet kändes både tungt och komplicerat vilket gjorde mig osäker. Jag insåg dock att just min osäkerhet var en anledning till att våga ta steget. Resan skulle visa sig vara en extrem ögonöppnare och genom möten, föreläsningar och diskussioner har jag lärt mig mer än jag någonsin hade kunnat föreställa mig.

Först fick vi gå på två förseminarier om antisemitismens historia, Förintelsen och nazistisk ideologi, som gav oss nödvändiga förkunskaper inför studieresan till Polen. Själva resan ägde rum i september 2024. Att stå på de platser där så många liv gick förlorade och få höra berättelser om individer, några i min egen ålder, gav mig ett helt nytt perspektiv på det hela.

Efter resan fick jag under sommaren 2025 möjligheten att delta på två fördjupningshelger i Stockholm. Det var då mycket av det mest lärorika händet. Studieresan till Polen hade gett mig en djupare kunskap om Förintelsen och djupare empati för de människor som utsatts för antisemitism. Det la grunden till att vi under dessa två helger kunde dyka ner ännu djupare i nutida antisemitism samt lära oss om andra typer av rasism så som afrofobi, antiziganism och islamofobi. De otroligt intressanta passen med olika föreläsare bidrog alla med nya lärdomar och chanser att reflektera över varför vårt samhälle ser ut som det gör och hur vi kan påverka det.

JAG MINNS SPECIELLT när vi diskuterade sociala medier och hur det används för att rekrytera unga till olika extrema grupper. Jag hade knappt hört om sådant innan och det är något jag tycker man borde prata mer om i skolan. Ett annat väldigt intressant pass var när vi fick i uppgift att i grupper analysera bilder från sociala medier och diskutera var gränsen går mellan legitim kritik av Israel och antisemitism. Det var verkligen en ögonöppnare!

Det som också gjorde helgerna i Stockholm extra värdefulla var just alla diskussioner vi deltagare hade med varandra. Vi kom från olika platser och bakgrunder, men vårt engagemang förde oss samman. Samtalen tog aldrig slut, inte ens på rasterna. Att prata med de andra var både kul och extremt lärorikt. Jag beundrar verkligen alla för hur öppna, modiga och respektfulla de var under samtalen. Det var inspirerande att se hur varje person bidrog med sina erfarenheter och entusiastiskt lyssnade på nästa person i hopp om att lära sig mer. Tillsammans

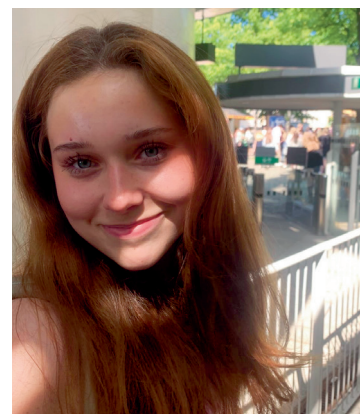

FOTO NOVA BÅÅTH MALMIO

”Utbildningarna har verkligen ökat mitt intresse för de här viktiga frågorna.”

Ellie Abrahamsson, 16 år

skapade vi en miljö där alla tankar och känslor var välkomna.

När jag tänker tillbaka på tiden innan SKMA:s utbildningar blir det tydligt hur mycket de har påverkat mig. Jag känner att jag lärt mig så extremt mycket vilket också fått mig att inse hur mycket det är jag inte vet. Utbildningarna har verkligen ökat mitt intresse för de här viktiga samhällsfrågorna. Jag tar med mig massor med nya kunskaper och en känsla av ansvar. Tidigare har jag kunnat ursäkt kommentarer som ”skämt” eller tänkt att det inte är mitt ansvar att lägga mig i, men idag vet jag att det inte funkar så. Vi alla har ett ansvar att utbilda oss och stå upp för varandra. Vårt samhälle bygger på respekt och empati för varandra och jag vill själv bidra till det genom att inte blunda, våga ifrågasätta och sprida kunskap vidare.

FOTO OLLE NORRHEDEN

SKMA:s pedagog Hanna Jansson föreläser.

SKMA: Talet om "dåligt sällskap" förminskar hotet från extremhögern

”Dåligt sällskap” talade statsminister Ulf Kristersson om i sommarens debatt med anledning av Expos uppgifter om migrationsminister Johan Forssells sons engagemang i högerextrema miljöer. Orden användes för att beskriva de så kallade aktivklubbarna.

På sin blogg den 11/7 kritiserade SKMA Kristerssons uttalande och påpekade att det är avgörande att förstå att de så kallade aktivklubbarna inte primärt är en fråga om "dåligt sällskap". De är organiserade manifestationer av en militant och våldsbejakande nazistisk ideologi. Nationalsocialismen har förintelsen av Europas judar som sin yttersta, historiska konsekvens och antisemitismen utgör alltså dess ideologiska kärna. Varje uttryck för denna ideologi är därmed ett direkt hot mot judar och andra minoriteter i Sverige, och mot vårt öppna, demokratiska samhälle. Säkerhetspolisen har också tydligt pekat ut

dessa miljöer som ett allvarligt hot mot demokratin och dess institutioner, liksom mot minoriteter.

BETECKNINGEN "DÅLIGT SÄLLSKAP" förminskar och relativiserar hotets natur, skrev SKMA. Det förskjuter fokus från ett strukturellt samhällshot – en politisk ideologi som hotar demokratins grundvalar – till en fråga om individuellt och moraliskt tvivelaktigt umgänge. Från politiska ledare, i synnerhet från landets regering, krävs ett otvetydigt och konsekvent avståndstagande från nazism och all form av rasism. Detta är inte enbart en fråga om retorik, utan om att upprätthålla en tydlig norm mot antidemokratiska och våldsbejakande ideologier.

”När nazistiska organisationer växer och utgör ett dokumenterat hot måste ställningstagandet vara principiellt och tydligt. Att skydda det öppna samhället

och dess minoriteter från dessa krafter är en av demokratins mest grundläggande förpliktelser”, skrev SKMA.

Den 12/7 upprepade SKMA:s ordförande Ulrika Knutson kritiken i en intervju med Expressen. I en kommentar till kritiken sa Kristersson i samma tidning att han och regeringen ser allvarligt på alla typer av våldsbejakande extremism. ”Detta oavsett om det, som i det här fallet, rör sig om högerextremism eller om det rör sig om islamism eller autonom vänster. Det är allvarligt för varje barn som exponeras i de här miljöerna och för samhället i stort och måste därför förebyggas och bekämpas med samhällets samlade kraft” (Expressen 12/7).

SKMA:s kritik uppmärksammades i flera medier, och fick stöd av många. I en ledare i Expressen den 14/7 skrev man exempelvis att det finns fog för kritiken och att Ulf Kristersson bör ta den på stort allvar.

Kalendarium

HÅGKOMSTPROJEKTET

SKMA:s regeringsstödda utbildningssatsning om Förintelsen, antisemitism och rasism fortsätter. Innan årsskiftet kommer seminarier och studieresor till Polen genomföras med över 300 elever och lärare från skolor i bland annat Göteborg, Jönköping, Stockholm och Örebro. Projektet leds av Lena Jersenius, Hanna Jansson och Olle Nordheden.

ÖVRIGA UTBILDNINGAR

23 OKTOBER

Niclas Blom föreläser och deltar i panel-samtal på konferensen *Antisemitism and Jewish Life: Focusing on Youth* i Göteborg, arrangerad av Nordiska nätverket för forskning om antisemitism och judar i skolan.

29 OKTOBER

Niclas Blom leder en workshop om antisemitism på en lärarfortbildning i Stockholm arrangerad av Forum för levande historia,

Segerstedtinstitutet vid Göteborgs universitet och Yad Vashem i Israel.

5 NOVEMBER

SKMA arrangerar i samverkan med Forum för levande historia och Institute for Holocaust Research in Sweden en konferens i Stockholm med temat "Antisemitism eller kritik av Israel? Definitioner, gränsdragningar och politisering". Huvudtalare är antisemitismforskaren David Schraub, docent vid Lewis & Clark Law School i Portland, USA.

14 NOVEMBER

SKMA arrangerar en utbildning om antisemitism för journalister. Föreläsare och paneldeltagare är Henrik Bachner och Inas Hamdan.

26-27 NOVEMBER

Niclas Blom föreläser om undervisning om antisemitism på universitetskursen "Pedagogiskt arbete mot antisemitism" vid Göteborgs universitet.

4 DECEMBER

Niclas Blom föreläser och deltar i panel-samtal om antisemitism på en konferens i Växjö för lärare och annan skolpersonal, arrangörer är Forum för levande historia.

10-11 DECEMBER

Tillsammans med bland andra tjänstemän från Regeringskansliet och företrädare för Skolverket ingår Mathan Shastin Ravid i Sveriges delegation på konferensen *Addressing antisemitism, prejudice and discrimination through education* i Helsingfors, Finland. Konferensen arrangeras av UNESCO i samarbete med OSSE och ODIHR.

MINNESSTUND

I samarbete med bland andra Judiska församlingen i Stockholm arrangerar SKMA en minnesstund den **9 NOVEMBER** i Stockholms stora synagoga till minnet av Novemberpogromen 1938.

SUSANNE EINHORN

.. BLI EN BÄTTRE SÄLJARE

Det goda kundmötet börjar alltid med dig själv, och ingenting är så bra för lönsamheten som kunniga och passionerade medarbetare. Helt enkelt för att engagemang smittar och ger ännu nöjdare kunder. Service och ett gott kundbemötande är därför butikens viktigaste kärnverksamhet.

Säljexperten **Susanne Einhorn**s senaste bok kretsar kring just detta och vänder sig till alla som arbetar inom detaljhandeln, från säljare till butikschef.

U//S susanne
einhorn

+46 708763300 susanne.einhorn@telia.com www.unitedsales.se

ADVOKAT
SUSANNE URWITZ

Jamfa AB
BORÅS

BETALD ANNONSPLATZ

Paul Loeser & Co AB

OTROLIGT LÄTTA RESVÄSKOR TILL GROSSISTPRISER

Vi har även italienska läderportföljer från Chiarugi-Firenze.
Även presentreklam.

Vid köp av resväska med hänvisning till denna annons lämnas bidrag till SKMA

Mycket välkommen att kontakta mig på
070-7315885 för avtal om tid och plats.
Hälsningar Peter Loeser

Box 27027, 102 51 Stockholm * 070-7315885
palos@mhmail.se

svenska | **mot** kommittén **antisemitism**

BILDAD I ENLIGHET MED NANSEN-KOMMITTÉNS DEKLARATION, OSLO 1983

- är en ideell, religiöst och politiskt obunden organisation, som har till ändamål att förebygga och motverka antisemitism och rasism.
- bedriver en varierad, rikstäckande verksamhet.
- informerar politiker, myndigheter och media om rasism och antisemitism.
- samarbetar med utländska organisationer, universitet och forskningsinstitut i frågor som rör antisemitism och rasism.
- samarbetar med skolor, studieförbund, folkhögskolor, liksom med andra svenska demokratiska antirasistiska organisationer. Vi samarbetar även med Forum för levande historia.
- bedriver ett långsiktigt arbete för att bredda och fördjupa kunskaperna om antisemitism, rasism och Förintelsen inom skolan. Ett led i detta projekt är arrangerandet av seminarier över hela landet för lärare, liksom årliga fortbildningsresor till forsknings- och utbildningsinstitut i Polen och Baltikum.
- producerar och distribuerar skrifter och annat undervisningsmaterial om Förintelsen, antisemitism, rasism och nazism.
- ger ut ett nyhetsbrev som skickas till kommitténs medlemmar, lärarnätverk och opinionsbildare.

STÖD SVENSKA KOMMITTÉN MOT ANTISEMITISM

PLUSGIRO 30 1 29-1, BANKGIRO 861-6112, SWISH 123 288 6893

SVENSKA KOMMITTÉN MOT ANTISEMITISM | SKMA
ANSVARIG UTGIVARE: WILLY SILBERSTEIN
REDAKTÖR: MATHAN SHASTIN RAVID
GRAFISK FORM: KARL GABOR

BOX 22330, 104 22 STOCKHOLM, SWEDEN | TEL +46(0)8 667 60 90 | FAX +46(0)8 652 60 90
E-POST INFO@SKMA.SE | WWW.SKMA.SE | PLUSGIRO 30 1 29-1 | BANKGIRO: 861-6112 | SWISH 123 288 6893

Artiklar i Nyhetsbrevet som ej författats av SKMA:s ordförande eller SKMA representerar inte nödvändigtvis SKMA:s åsikter.